

Vaimustunud ootusest - Baudelaire 201

Prantsuse luuletaja Charles Pierre Baudelaire 201. sünniaastapäeva tähistamiseks eksponeerivad Tartu Ülikooli romanistika eriala tudengid Ave Albert, Gloria Margret Rose, Mia Maria Petuhhov ja Veronika Maide seitsmest fotost koosneva seeria luuletuse „Kell” ainel. Näituse koostamisel olid abiks Ines Edur (fotograaf) ja Tanel Lepsoo.

Charles Pierre Baudelaire sünnist möödub tänavu 201 aastat. Luuletaja hooliv isa suri, kui poeg oli vaid 5-aastane ja ema abiellus peagi sõjaväelasega. Nukra lapsepõlve taustal kujuneb tundlik, melanhoolne ja eraklik meelelaad ning Baudelaire võõrandub tasapisi maailmast. Isa pärand lubab nautida luksuslikku elustiili boheemlaslikus Ladina kvartalis Pariisi südames. Vaimu üleolek seostub talle pillamisega, kus argipäeva kuulusid hoolitsetud välimus, pidulikud lõunad aga ka uhked riided. Ümbritsev maailm tähendab aga ängistavat kaost ja spliini. Baudelaire väsis elust noores eas ja idealiseerib tühise maailma taustal teispoolest, kus usub ees ootavat armastust, ilu ja ideaali. Ta uskus eneses elavat Saatana, kes oli üheti kurjuse põhjustaja, teisalt aga ohvri rollis. Mõtteviis sarnaneb piinade talumise ja kahetsuse kaudu andestust teeniva kristlusega. Tema loomingut mõjutasid nii kaasaegsed kirjanikud Edgar Allan Poe, Victor Hugo ja Theophile Gautier kui ka kehalist ja meelelist armastust pakkuvad naised, kes olid samas vaimse armastuse sümbolid. Näituse seitsmel fotol visualiseeritakse naisekeha kaudu luuletuse kuut salmi, kusjuures vaid ühe kohta esitatakse kaks ülesvõtet.

„Kell” on kui aja kõigutamatu võim, millega inimkond paratamatult rinda pistab. Pildid sisaldavad nii Baudelaire'i piinade, pahede kui ka spliini ja ideaali sümboleid. Lämmatavad käed ja võrgutav peategelane, maist ajutisust sümboliseerib telefoni püüdev käsi kui kaitsetus aja ees. Jala kõrval piiluv tume kass märgib lootuskiirt kõlbmatust kaduvas maailmas, kus ideaal jääb kättesaamatuks ja spliin röövib pääsu ilu ning ideaali tajule. Autori loomus tülitseb maailmaga ja tõelist puhtust, lootust, õnne ning ulendatust luulemina ei edasta. Küll aga tumedaid verevaid värve hingede mängulaua keerises, kus valikute ja otsustega tehakse elule panuseid. Salapärased käed Juhuse, Vooruse ja Kahetsuse näol näitavad luksuse, naudingute ja rahulduse ihalust - võit aitab unustada ja päästab tapvast igavusest ja piinadest.

Luuletus „Kell” pärineb Baudelaire'i esimesest ja kuulsaimast luulekogust „Kurja lilled”. See põhjustas kaasaegsetes vastuseisu, ning viis luuletaja kohtupinki. Kogumik on jaotatud tsükliteks, kusjuures „Kell” lõpetab „Spliini ja ideaali” seeria.

L'Horloge

Horloge ! dieu sinistre, effrayant, impassible,
Dont le doigt nous menace et nous dit : « *Souviens-toi !*
Les vibrantes Douleurs dans ton cœur plein d'effroi
Se planteront bientôt comme dans une cible ;

Le Plaisir vapoureux fuira vers l'horizon
Ainsi qu'une sylphide au fond de la coulisse ;
Chaque instant te dévore un morceau du délice
À chaque homme accordé pour toute sa saison.

Trois mille six cents fois par heure, la Seconde
Chuchote : *Souviens-toi !* - Rapide, avec sa voix
D'insecte, Maintenant dit : Je suis Autrefois,
Et j'ai pompé ta vie avec ma trompe immonde !

Remember ! Souviens-toi, prodigue ! Esto memor !
(Mon gosier de métal parle toutes les langues.)
Les minutes, mortel folâtre, sont des gangues
Qu'il ne faut pas lâcher sans en extraire l'or !

Souviens-toi que le Temps est un joueur avide
Qui gagne sans tricher, à tout coup ! c'est la loi.
Le jour décroît ; la nuit augmente, *Souviens-toi !*
Le gouffre a toujours soif ; la clepsydre se vide.

Tantôt sonnera l'heure où le divin Hasard,
Où l'auguste Vertu, ton épouse encor vierge,
Où le Repentir même (oh ! la dernière auberge !),
Où tout te dira : Meurs, vieux lâche ! il est trop tard ! »

Charles Baudelaire - Les Fleurs du mal

Kell

Julm jumal oled, kell, range, halastamatu!
Ikka manitseb meid sinu ähvardav sõrm:
"Pea meeles! Peagi piin puurib rinda, oh põrm!
See on kütt, kelle nool iial mööda ei satu!

Silmapiiril kaob Rõõm nagu põgus kimäär,
nagu tõtlik sulfiid poeb kulisside taha.
Igal hetkel meist jääb osa naudinguid maha.
Elu kohta on neid ju antud kindel määr.

Tunnis sekundeid kaob kolm tuhat ja kuussada.
Pea meeles! taktis taob nende minematraav.
Kiunub Aeg nagu sääsk: Kõik on ju olnuks-saav!
Oskan osavalt verd su soontest ammutada.

Remember, pillaja! Pea meeles, surma saak!
metalse kurguga ma kordan igas keeles.
Et välja tuua kuld, seks on vaja, *pea meeles,*
sul ümber töötada mu minutite maak.

Pea meeles, et Aeg mängulauas on see, kel
ikka trumbid on peos, teda sisse ei vea.
Päev aina kahaneb, õõ kasvab. *Meeles pea:*
taarna janu ei kao, peagi tühi on veekell.

Siis tornist kõlab tund, kauss alla langeb vael
ja Juhus jumalik ja Voorus mõrsjalooris
ja hiljund Kahetsus - kõik nad hüüavad kooris:
Jäid hiljaks! Aeg on täis! Nüüd sure, nadikael!"

Tõlkinud August Sang

